

**Redovisning av det systematiska kvalitetsarbetet på
huvudmannanivå för
förskolan
lå 2012/2013**

**Redovisningen avser arbetet med de nationella målen enligt
skollagen (SFS 2010:800) 4 kap 3§**

Sammanfattning

Redovisningen avser det systematiska kvalitetsarbetet utifrån de nationella mål som finns för förskoleverksamhet.

I Götene kommun finns sju förskolor. I verksamheten har det under läsåret funnits totalt ca 540 barn. Siffran varierar under året och vid inrapporteringen 15 okt 2012 var det ca 580 barn inskrivna.

Kompetensutvecklingsinsatserna för förskolan har under läsåret inriktats på fördjupad kunskap om matematik, språkutveckling och pedagogisk dokumentation. Kompetensutvecklingen har skett kommunövergripande för att öka möjligheten till erfarenhetsutbyte och likvärdig förskoleverksamhet.

Varje förskoleområde har valt ut ett antal områden utifrån de nationella styrdokumenterna som de satt mål för. De har i slutet av läsåret värderat måluppfyllelsen på en fyrgradig skala där fyra är mycket hög måluppfyllelse. Måluppfyllelsen inom samtliga områden ligger på nivå tre eller fyra.

Arbetet med barn och elever i Götene kommun syftar till att eleverna ska nå så goda resultat som möjligt när de slutar åk 9. Lärandet börjar redan när barnen är små och det är i förskolan som grunden läggs för barnets lust att vilja lära. Analysen av årets kvalitetsarbete visar att ett fortsatt helhetsgrepp i ett 1 – 16-årsperspektiv behöver tas på olika sätt för att eleverna ska nå så goda resultat som möjligt i åk 9. Åtgärder som därför behöver vidtas i förskolan nästa läsår är fördjupad kunskap om språkets betydelse för lärandet och om hur pedagogisk dokumentation kan stödja barnets utveckling och leda till verksamhetsutveckling. Att barnet trivs och mår bra är en grundförutsättning för lärandet och därför kommer *barnsyn* vara ett genomgående tema för allt som görs och ligger därför till grund för nästa års utvecklingsplaner.

Innehåll

INLEDNING.....	3
RUTIN FÖR ARBETET MED DET SYSTEMATISKA KVALITETSARBETET	3
HUR BLEV DET?.....	3
VAR ÄR VI?.....	4
Grundfakta.....	4
Kostnader och andelen barn	5
Personal.....	5
Kompetensutveckling under året.....	6
Lokaler och utrustning.....	6
Underlag i redovisningen	7
Resultat.....	7
Skopenkät om nöjdhet	7
Kränkande behandling.....	8
Klagomålshantering.....	8
Anmälningar till Skolinspektionen under läsåret	8
Uppföljning av enheternas utvecklingsplaner	8
VART SKA VI?	9
HUR GÖR VI?	10

INLEDNING

Redovisningen av det systematiska kvalitetsarbetet utgår från de nationella mål som skollagen anger att kvalitetsarbetet ska bygga på (SFS 2010:800 4 kap 5§) och gäller läsåret 2012/2013. Denna redovisning är huvudmannens. Varje förskoleområde har en redovisning av enhetens systematiska kvalitetsarbete som finns på respektive förskola och som är en del av det interna utvecklingsarbete.

RUTIN FÖR ARBETET MED DET SYSTEMATISKA KVALITETSARBETET

Det systematiska kvalitetsarbetet sker kontinuerligt under året i olika grupperingar, framförallt arbetslagen, och utifrån olika fokus. Gemensamma större delutvärderingar görs i varje arbetslag på respektive förskola utifrån utvecklingsplanen minst två gånger per år. Målen i utvecklingsplanen tar sin utgångspunkt i de nationella styrdokumenterna. I slutet av läsåret görs en summerande redovisning under ledning av förskolechefen på respektive enhet. Redovisningen bildar därefter underlag för nästa års utvecklingsplan på enheten. Samtliga enheters redovisningar utgör grunden för huvudmannens kvalitetsredovisning, som ska ge en samlad bild av kommunens förskoleverksamhet.

Det systematiska kvalitetsarbetet inom olika områden sker enligt Skolverkets modell som är:

HUR BLEV DET?

Hur blev det?

Utifrån redovisningen av det systematiska kvalitetsarbetet för läsåret 11/12, kunde följande utvecklingsområden identifieras inför lå 12/13:

- **Helhetsperspektiv**
För att eleverna ska nå höga resultat när de slutar åk 9, bör ett helhetsperspektiv tas på barnets/elevens lärande och välmående. Förskolan spelar en viktig roll för grunden till att barnet vill, vågar och har lust att lära sig. Samarbetet mellan förskola, förskoleklass och skolans tidigare år behöver därför utvecklas ytterligare för att främja denna helhetssyn.
- **Dokumentation**
För att synliggöra barnets lärande och genom detta också utvecklingen av verksamheten, behöver arbetet med dokumentation utvecklas ytterligare. Fortsatta diskussioner behövs kring vad, hur, när och varför dokumentation bör ske. I samband med detta bör en fortsatt utveckling ske av hur IT-verktyg kan användas i dokumentationssyfte.

- **Lärmiljöer**
Ett fortsatt arbete behövs med att utveckla stimulerande lärmiljöer för barnen. Personalen bör föra kollegiala samtal kring barnens lärprocesser och hur stimulerande miljöer kan skapas.
- **Språkets betydelse**
Språket är en central del i barnets utveckling. I alla situationer ska därför ett medvetet arbete ske med att stimulera och utmana barnets språkutveckling. En ökad medvetenhet om hur det kan gå till behövs, inte minst för att kunna möta barn med ett annat modersmål än svenska på ett givande sätt.

VAR ÄR VI?

Var är vi?

Under denna rubrik ges en nulägesbeskrivning av hur verksamheten sett ut under läsåret och vilka förutsättningar som funnits för den. Underlag i redovisningen och uppföljning av förskolornas utvecklingsplaner finns också med i nulägesbeskrivningen.

Grundfakta

Enheten består av sju förskolor. Nedan finns enheterna namngivna och hur många barn i snitt som funnits inskrivna på dessa. Antalet barn varierar under ett läsår.

Enheterna är:

• Hällekis förskola:	ca 57 barn
• Källby gårds förskolor:	ca 143 barn
• Lillelunda:	ca 78 barn
• Ljungsbackens förskola:	ca 100 barn
• Miklagårds förskola:	ca 54 barn
• Skattkistans förskola:	ca 72 barn
• Västerby förskola:	ca 34 barn

Varje enhet leds av en förskolechef. Lillelunda tillsammans med Ljungsbackens förskola och Västerby förskola bildar ett förskoleområde med gemensam förskolechef. Ledningsresursen har varit förstärkt under året. Hällekis förskola, Miklagårds förskola och Skattkistans förskola utgör ett förskoleområde med en gemensam förskolechef. Även här har en extra ledningsresurs funnits under året. Den förskolechef som ansvarar för Källby gårds förskolor är även ansvarig för pedagogisk omsorg, en verksamhet som inte beskrivs i detta dokument. På central nivå finns en barnomsorgshandläggare som hanterar barnomsorgskön åt alla förskolor. Förskolecheferna har dessutom en viss tillgång till en närbelägen grundskolans handläggare. På samtliga förskolor finns det utvecklings- eller arbetslagsledare och dessa tillsammans med förskolechefen utgör enhetens utvecklingsgrupp eller ledningsgrupp. Förskolorna har också tillgång till en pedagogista på 50 % och en specialpedagog på 90 %.

De tre förskolecheferna arbetar nära tillsammans och träffas ofta. Dessutom träffas förskolechefer, rektorer och elevhälsans chef en heldag ca två gånger per månad för att diskutera övergripande frågeställningar. Vid träffarna deltar i olika omfattning sektorschef, ekonom, personalsekreterare och kommunutvecklare.

Förskolorna har olika åldersspann på barnen som tillhör de olika hemvisterna/avdelningarna.

Kostnader och andelen barn

I nedanstående tabell redovisas kostnader per barn, andelen inskrivna barn i kommunens förskoleverksamhet och antalet inskrivna barn per årsarbetare.

Läsår	05/06	06/07	07/08	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13
Kostnad (kr) per inskrivet barn i Götene	88 700	100 200	110 800	108 400	114 200	107 400	111 900	112 700
Kostnad (kr) per inskrivet barn i kommungruppen	96 700	102 800	106 200	110 500	111 200	110 800	118 100	121 300
Kostnad (kr) per inskrivet barn i riket	101 200	108 000	112 500	116 600	117 600	119 800	122 300	127 000
Andel (%) inskrivna barn av samtliga i åldern 1 – 5 år i Götene	68 %	68 %	70 %	70 %	72 %	72 %	72 %	76 %
Andel (%) inskrivna barn av samtliga i åldern 1 – 5 år i riket	77 %	79 %	80 %	81 %	82 %	83 %	83 %	84 %
Antalet inskrivna barn per årsarbetare i Götene	5,1	4,9	5,2	5,4	5,5	5,8	6,0	6,5
Antalet inskrivna barn per årsarbetare i riket	5,2	5,1	5,2	5,3	5,3	5,4	5,3	5,4

Källa: Skolverkets kommunblad

Siffrorna visar att kostnaden per inskrivet barn är lägre i Götene än i både kommungruppen och i riket. Kostnaden ligger ca 13 % högre i riket än vad den gör i Götene. Andelen inskrivna barn i Götene kommuns förskolor har ökat något jämfört med tidigare år. Fortfarande är siffran lägre än för riket, något som kan förklaras med att det finns två fristående förskolor i kommunen och att pedagogisk omsorg är förhållandevis stor med 15 dagbarnvårdare. Antalet inskrivna barn per årsarbetare ökar varje år. Ökningen är större än för riket och i Götene finns det ett barn mer inskrivet per årsarbetare än vad riksgenomsnittet visar.

Personal

Antal årsarbetare och andelen årsarbetare med pedagogisk högskoleutbildning redovisas i nedanstående tabell. Uppgifterna är hämtade från Skolverkets statistik och avser läsåret 2012/2013.

Läsår	05/06	06/07	07/08	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13
Antal årsarbetare i Götene	90	94	95	92	92	92	92	90
Andel (%) årsarbetare med ped. högskoleutbildning i Götene	64 %	66 %	66 %	67 %	72 %	74 %	76 %	79 %
Andel (%) årsarbetare med ped. högskoleutbildning i riket	51 %	51 %	52 %	53 %	54 %	54 %	54 %	53 %

Källa: Skolverkets databas för jämförelsetal och Skolverkets kommunblad

Antalet årsarbetare har minskat med två, detta trots att det registrerade totala antalet inskrivna barn ökat från 549 barn år 2011 till 583 år 2012. Andelen årsarbetare med pedagogisk högskoleutbildning är fortsatt hög och har dessutom ökat något. Siffran är klart högre än siffran för riksgenomsnittet.

Kompetensutveckling under året

Utifrån de identifierade utvecklingsområdena genomfördes följande kommungemensamma kompetensutvecklingsinsatser:

- *Matematik*
 - Dagen inleds med att Camilla Björklund, lektor vid Göteborgs Universitet, föreläser på temat *Vi föds matematiska*. Eftermiddagen ägnas åt workshops kring matematik där representanter från de olika förskolorna bjuder varandra på hur de arbetar med matematik.
Denna dag deltar även förskoleklasslärarna.
 - Två handledningstillfällen per arbetslag om matematik utifrån Lpfö 98 rev 2010 genomförs med hjälp av Högskolan i Skövde. Gäller arbetslag med barn t o m 4 år.
- *Föräldrar som behöver extra stöttning*
Förskoleventil med Kristina Järman, chef för IFO Barn och unga.
- *Språkutveckling*
”Språkets betydelse i förskolan (arbetslag med 5- och 6-åringar) och förskoleklassen” på Högskolan i Skövde under ledning av Mirella Forsberg Ahlcrona och Gunvi Broberg.
- *Pedagogisk dokumentation*
Föreläsning om pedagogisk dokumentation av Katarina Larsson. Dagen ger en fördjupad förståelse om hur barnens upptäckter kan utmanas och följas upp men också hur vi ska värdera, bedöma, och systematisera våra iakttagelser. Det handlar om att använda dokumentationen för barns rätt till ett lustfullt meningsskapande. Dagen syftar till att vidareutveckla den pedagogiska dokumentationen.
Förskoleklasslärare deltar.
- *IKT*
Förskoleventil om hur IKT kan användas för att stödja bland annat den pedagogiska dokumentationen.

Lokaler och utrustning

De förskolelokaler som används idag, är inte alla anpassade efter de pedagogiska tankegångar som nu råder där barnet ska möta lärmiljöer som stimulerar barnets kreativitet och nyfikenhet. I Götene kommun är det Reggio-inspirerat förhållningssätt som är utgångspunkt, något som gjort att en pedagogista anställts. Även om lokalerna inte är anpassade för denna pedagogik försöker personalen organisera dem på bästa möjliga sätt. Det finns planer på om- och utbyggnationer, något som är nödvändigt. Förutom pedagogiska anpassningar bör i vissa fall allmänna uppfräschningar av lokaler göras. I vissa lokaler behöver även utrustningen anpassas både pedagogiskt och arbetsmiljömässigt. Utemiljön är också en viktig del för barnets lärande. Förskolorna erbjuder olika kvalitet på utemiljön. Det är också något som behöver ses över för att skapa likvärdig förskola i Götene kommun.

Underlag i redovisningen

- Skopenkät. Samtliga vårdnadshavare har getts möjlighet att svara liksom de barn som är födda 2010 och 2008.

Resultat

Skopenkät om nöjdhet

Enkätundersökningen genomförs vartannat år. Frågorna är i stort sett desamma för att jämförelser ska kunna göras över tid.

Svarsfrekvensen på Skopenkäten våren 2013 var låg både bland vårdnadshavare och bland barn. 55 % av vårdnadshavarna svarade och 51 % av barnen. Barnen genomför enkäten med hjälp av någon vårdnadshavare. Den låga svarsfrekvensen gör att några absoluta slutsatser inte kan dras, däremot kan tendenser ses. Resultatet redovisas på ett sådant sätt att varje förskola kan se svarsfrekvens och resultat. Svarsfrekvensen varierade stort där den lägsta frekvensen var 39 % för en förskola medan den högsta var 62 %. Även pedagogisk omsorg omfattas av undersökningen.

Nöjd barnomsorgsindex (NBI) låg vt 2013 på 76 (skala 0 – 100 där 100 är bäst). Det är samma som för år 2010 men något lägre än för 2008 då NBI var 80.

NBI varierar kraftigt mellan kommunens geografiska områden (47 – 84) och mellan olika barnomsorgsenheter (71 – 84). Resultatet visar att de flesta svarande vårdnadshavare är nöjda med verksamheten. 88 % av de svarande hade ett index över 55. Var tionde vårdnadshavare är missnöjd och NBI är då under 46. Vårdnadshavare till flickor är något mer nöjda än vårdnadshavare till pojkar, NBI 78 respektive NBI 75. Vårdnadshavare som har barn födda 2009 är mest nöjda (NBI 80) medan vårdnadshavare med barn födda 2008 och 2010 är mindre nöjda (NBI 75).

Kommunresultatet visar att vårdnadshavarna är *mest* nöjda med

- att barnet trivs med sina kamrater,
- den trygghet de känner när de lämnat sitt barn på förskolan,
- hur utvecklingssamtalen genomförs, och
- att barnet trivs i förskolan.

Kommunresultatet visar att vårdnadshavarna är *minst* nöjda med

- hur de lokala politikerna lyssnar på deras synpunkter om förskolan,
- lokalernas utformning och funktion, och
- den mat som serveras.

När det gäller kommunresultatet för barnen visar det att barnen är mest nöjda med

- att det finns andra barn att leka med,
- att de får vara ute och leka,
- att det är roligt att vara på förskolan, och
- att de får lära sig nya saker.

Barnen är *minst* nöjda med

- att de kan få vara för sig själva när de vill,
- att de får vara med och bestämma vad de vill leka,
- att de tycker om maten, och
- att de vuxna lyssnar på dem.

Kränkande behandling

På alla förskolor finns en likabehandlingsplan upprättad.

Klagomålshantering

På kommunens hemsida finns rutiner för klagomålshantering. Vårdnadshavarna har dessutom fått skriftlig information om rutinerna. Via klagomålshantering har det inte inkommit några klagomål.

De eventuella klagomål som finns tas oftast om hand på ett annat sätt än genom klagomålshantering. De tas ofta upp direkt med berörd personal och åtgärdas vanligen omedelbart. Det förekommer också att klagomål går direkt till förskolechefen, sektorschefen eller ansvariga politiker. Ärendena behandlas då inte enligt gången för klagomålshantering.

Anmälningar till Skolinspektionen under läsåret

Inga anmälningar finns som gäller förskolan.

Uppföljning av enheternas utvecklingsplaner

På samtliga enheter finns mål satta i utvecklingsplanen. Dessa följs upp med hjälp av en fyrgradig skala:

- 4: mycket hög måluppfyllelse (**grön markering**)
 3: medel/hög måluppfyllelse (**gul markering**)
 2: medel/låg måluppfyllelse (**orange markering**)
 1: mycket låg måluppfyllelse (**röd markering**)

Varje enhet följer upp utvecklingsplanen i ett särskilt dokument där följande område finns med för varje mål: målkriterier, resultat/utvärdering, värdering, analys samt planerade åtgärder. Dokumentationen finns i respektive enhets kvalitetsredovisning. I denna finns också utvärderingen av likabehandlingsplanen.

Nedan följer en översikt över enheternas mål (tagna från nationella styrdokument) och värderingen av måluppfyllelsen (enligt ovan).

Hällekis förskola

Synliggöra barns utveckling och lärande	3
Språklig medvetenhet	4
Utvecklar sin förståelse för rum, form, läge och riktning och grundläggande egenskaper hos mängder, antal, ordning och talbegrepp samt mätning, tid och förändring	4

Källby gårds förskolor

Pedagoger använder läsning för att medvetet stimulera språkutveckling	3
Barnen upplever matematik som lustfyllt	3

Lillelunda

Ta tillvara på vad skogen/naturen har att erbjuda	3 (4)
Barns delaktighet i verksamheten	3
Synliggöra barns lärande	3

Ljungsbackens förskola

Ta tillvara på vad skogen/naturen har att erbjuda	4
Språklig medvetenhet, språket och social utveckling	4

Miklagårds förskola

Synliggöra barns utveckling och lärande	3
Språklig medvetenhet	4
Förståelse för matematik	4

Skattkistans förskola

Synliggöra barns utveckling och lärande	4
Språklig medvetenhet	4
Utvecklar sin förståelse för rum, form, läge och riktning och grundläggande egenskaper hos mängder, antal, ordning och talbegrepp samt mätning, tid och förändring	4

Västerby förskola

Ta tillvara på vad skogen/naturen har att erbjuda	3
Språklig medvetenhet, språket och social utveckling	4

I respektive enhets redovisning av det systematiska kvalitetsarbetet finns också en redovisning av likabehandlingsarbetet.

Vart ska vi?

VART SKA VI?

Under denna rubrik finns en samlad analys av årets resultat.

Förskolans verksamhet består av en mängd processer vilket innebär att ett utvecklingsarbete måste bedrivas parallellt inom olika områden. Att utvecklingsarbete tar fem till åtta år att genomföra är en annan aspekt man måste ta hänsyn till. Förskolan är barnets första kontakt med skolverksamheten och det är här som den så viktiga grunden för barnets lärande ska ske. Barnets lust och nyfikenhet tas här tillvara och barnet ska stimuleras att vilja lära ännu mer. Resultatet av arbetet i förskolan ses i grundskolan när olika former av bedömningar görs. Dialogen med grundskolan och vilka resultat lärarna där kan se är ett sätt att bli varse vad som behöver fokuseras i förskolan. Den andra och mest betydelsefulla sättet, är de iakttagelser, den dokumentation och de reflektioner som pedagogerna i förskolan gör. Genom det får de syn på barnets lärprocesser och därmed på vad verksamheten behöver utveckla för att gynna barnets utveckling. En utvecklingsgrupp bestående av förskollärare från kommunens alla förskolor driver denna utveckling tillsammans med förskolechefer, kommunutvecklare och pedagogista.

Målen för all skolverksamhet är *Barn och elever trivs och mår bra* och *Höga resultat i åk 9*. För att nå dessa resultat satsar vi på att våra lärare ska bli ännu skickligare än vad de är idag. Det gäller lärare från förskolan till och med åk 9. De satsningar som görs bör ske i ett förskole- till och med åk 9-perspektiv för att ge bäst effekt för barnet/eleven. Ambitionsnivån hos förskollärarna är hög när det gäller arbetet i verksamheten utifrån de nationella målen, men rådande förutsättningar försvårar ett optimalt utförande av uppdraget. Personaltätheten i barngrupperna minskar samtidigt som kostnaden för ett barns förskoleplats minskar. Det leder i sin tur till ett stort antal inskrivna barn per årsarbetare.

Barns matematiska och språkliga utveckling är något som bör fortsätta vara i fokus. Eleverna i Götene visar lägre resultat än riket i åk 9 och därför behöver vi arbeta målmedvetet med matematik redan i förskolan. Att utveckla barns språkliga förmåga är en annan avgörande del för barnets lärande i förskolan och genom grundskolan. Fokus bör därför fortsättningsvis vara även på det.

Vi ser också att pojkar generellt sett har lägre resultat än flickor. Det här är en tendens som börjar tidigt och som håller i sig. Vad kan förskolan göra för att stödja pojkarna i att höja kunskapsnivån? Vi ser också att meritvärdet i Götene ligger lägre än för riket. Hur kan förskolan tidigt stimulera till ett lustfyllt lärande som ger en bra grund för barnets/elevens fortsatta lärande i skolan.

Hur gör vi?

HUR GÖR VI?

Följande kompetensutvecklingsinsatser är inplanerade lå 2013/2014 i syfte att öka barnens trivsel och välmående samt lärande:

- *Språkets betydelse*
Under läsåret påbörjas en satsning som i första skedet kommer pågå under tre terminer. Den innebär att all personal ska delta i en kurs som behandlar språkets betydelse för barns lärande. Kursen går under ledning av Högskolan i Skövde. Förskoleklasslärare deltar också i kursen.
- *Pedagogisk dokumentation*
Pedagogisk dokumentation är i fokus under året. Hur kan vi på ett ännu bättre sätt stödja det enskilda barnets utveckling genom pedagogisk dokumentation och hur kan verksamheten utvecklas med hjälp av den? Skolverkets material används i fortbildningsarbetet och kompetensutvecklingen sker genom kollegiala samtal.
- *Kollegialt lärande*
Ett antal förskollärare utbildas under året till lärledare. Som lärledare kan man leda kollegiala samtal som ska leda till att undervisningen i förskolan kan utvecklas ytterligare.

Barnsyn är ett tema som kommer genomsyra att som görs. Vilken barnsyn ska vi ha och vilka uttryck ska den ta sig? Detta kommer att diskuteras ur olika infallsvinklar under året.

Utöver det ovan beskrivna finns det en NT-utvecklare i förskolan. Han ska tillsammans med en kollega från grundskolan stödja förskollärarna i utvecklingen av NO- och teknikundervisningen.

Olle Isaksson
Chef sektor Välfärd

Susanna Ward Jonsson
Kommunutvecklare med inriktning pedagogisk verksamhet